

Resmî Yazışmalar Sözlüğü Raporu

1.- Sözlüğün, bize gelen şekliyle baskıya verilmesi uygun görülmemiştir. Bunun nedenleri şöyle sıralanabilir:

a) Sözlük, sözcük yönünden eksiktir.

b) Sözlüğe alınan sözcüklerle bunların karşılıklarını ve ne yolda kullanıldıklarını göstermek üzere verilen tanımların bir bölümü sözlüğü hazırlayanın kendi buldukları çerçevesi içinde kalmış, bu yüzden de, uygulamada ve resmî yazışmalarda raslanan kullanılışlar bakımından olsun, Türkçeye uygunluğu bakımından olsun gereksiz, yetersiz ya da yanlış görülmüştür.

c) Sözcükler için verilen karşılıklarda eksiklik görülmüştür, bir başka deyişle bir sözcüğün, diyelim ki iki üç karşılığı olduğu halde ancak bir tane karşılık verilmiştir. Başka bir yünden de bir sözcüğün türlü kavramları olduğu halde bunların tümü verilmemiştir.

İlişilen bu pürüzlerin giderilmesi, düzeltilmesi ve tamalanması için kendimize güveni bir yana bırakarak doğrudan resmî yazışmaların kaynağına egilmek gerekli görülmüş, bunun için de, ilk önce, Resmî Gazetenin 12740 tan 12749 a kadar olan on sayısı, tek bir cümle atlanmak üzere taranmıştır. Bu sayıların içinde, konuları bakımından birbirinden uzak, başka başka yazılar yer almaktadır. Bunlar, Cumhurbaşkanının onayını gerektiren kararnameleler (İhraç fiyatları, Banka kredileri), yönetmelikler (Kitaplık, İmar, belediye sıhhi zabıta) Türkiye ile Romanya arasında sıhhi-veteriner sözcükleri, ana-yasa mahkemesi kararları, mahkeme ilan ve ilamları, Türkiye ile Kanada arasında telefon ekipman projesi anlaşması, Suriye ile Türkiye arasındaki ilişkilere ait Dış İşleri bakanlığına hazırlanan 'Suriye uyrukları özel ve tüzel kişilerin hazinece el konulan mallarının iadesi hakkında yönetmelik, Van Borosu asgari ücret tarifesi' gibi hemen herbirinin ayrı bir sözlüğü bulunan yazılardır.

Bu yazılarda geçen sözcüklerin Türkçe karşılıkları bulunup verilmeye çalışılmış, gerektiğinde tanımlara da yer verilmiştir, bunların alındığı Resmî Gazetelerin sayıları da gösterilmiştir.

Hemen bir karşılık bulmakta güçlük çekilen sözcükler ayrı bir

2)

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-195

listeye alınmış ve bu liste raporumuza ilâştirilmiştir.

Sözcüklere ille de bir karşılık bulup vermekten kaçınılmış, Türkenin güzelliğini bozmadan, bu çok kez çetrefil olan resmî dilin nasıl anlaşılır bir Türkçe haline konabileceği yönünde çalışılmıştır. Bunlar yapılırken, batı dillerinden alınma yabancı sözcüklere hemen hiç el atılmamış, bunlara karşılık bulma işi ayrı bir çalışma konusu sayılmıştır.

Yalnızca en Resmî Gazetenin taraması göstermiştir ki 'Resmî Yazışmalar Sözlüğü' için çok daha geniş bir ölçüde bir çalışmaya yer verilmesi ve bunun için bir ön çalışmanın, bir başka deyişle, Resmî Gazetelerin, türlü bakanlıkların çıkardığı genelgelerin, kararnamelerin, Millî Eğitim Bakanlığının düğün bir yolda yayınladığı Tebliğler "ergisi'nin, yasalırın, Meclis tutanaklarının, Ana-yasa mahkemesi kararlarının ve benzerlerinin taraması gereklidir.

Sözlüğün birkaç yaprağı karşılaştırılınca görüleceği gibi gerekli yerlerde düzeltmeler, katmalar hep sözlüğün üzerinde yapılmıştır. Bunun -eğer baskıya verilecekse- daha önce yeniden dizilmesi ve ondan sonra basıma verilmesi uygun olacaktır. Bununla birlikte, yoğun ve yorucu bir çalışmanın içinde gözden kaçmış, ya da doğrudan bizden gelen eksikler, yanlışlar kaldığı unutulmamalıdır. Bunun için de, baskıya verildikten sonra ilk provaların yine yarkurulumuzca, ya da daha iyisi başka bir kurulca dikkatle gözden geçirilmesi ve düzeltilmesi yerinde olur, sanırız.

Sunulan sözlük, Resmî Yazışmalar Sözlüğü'nün 'Osmanlıca-Türkçe' bölümüdür. Sözlüğü kullananın işini kolaylaştırmak için bunun sonunda verilecek olan 'Türkçe-Osmanlıca' çizelge bölümünün, 'Osmanlıca-Türkçe' bölümü daktilo edildikten, ya da basıldıktan sonra düzenlenebileceğini, öyle düzenlenmesinin doğru olacağını düşünüyörüz.

Sözlük üzerinde bizim çalışmamızın payı küçümsenmemekle birlikte bunun, yarkurulumuzca hazırlanmış bir sözlük olarak alınmasını ve buna dayanarak, basılmışının üzerine adlarımızın yazılmasına doğru bulmuyoruz. Çünkü Bunun nedeni, çalışmalarımızı, bunun bütün sorumluluğunu karşılayacak kadar yeterli bulmadığımızdır. Bu amaca çok daha uzun

3)

zaman isteyen, büyük ölçüde bir çalışmadan sonra verilebileceğine inanıyoruz. Bizim yaptığımız, yarkulumusa verilen ödevin elden geldiğince ve ayrılan zamanın oranına göre - artık eksik- yerine getirilmesinden başka bir şey değildir. Saygılarımızla

Orhan Şaik Gökyay

Haydar Eriskun

Baha Dürden

Enver Naci Gökgen

Orhan Şaik Gökyay

Haydar Eriskun

Baha Dürden

Enver Naci Gökgen

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-195